

एघारौं आवधिक योजना २०६४/०६५ - २०६६/०६७ मा हुलाक

अध्याय २

दशौं योजनाको समीक्षा

२.६.४ सूचना तथा सञ्चार: हुलाक सेवातर्फ आन्तरिक तथा वैदेशिक द्रुत डाँक सेवा र अन्तर्राष्ट्रिय धनादेश सेवाको क्षेत्रमा उल्लेख्य विस्तार भएको छ।

अध्याय ३३:

सूचना तथा सञ्चार

२. अघावधिक स्थितिको समीक्षा: दशौं योजनाको लक्ष्य र उपलब्धी स्थिति

दशौं योजनाको लक्ष्य	दशौं योजनासम्मको उपलब्धि स्थिति
थप दश मुलुकमा अन्तर्राष्ट्रिय धनादेश सेवा विस्तार गरिने	योजना अवधिमा अन्तर्राष्ट्रिय धनादेश सेवा ५ विभिन्न देशमा विस्तार भएको
कम्तीमा थप १० स्थानमा आन्तरिक द्रुत सेवा र थप २० मुलुकमा द्रुत डाँक सेवा (EMS)को विस्तार गरिने	योजना अवधिमा द्रुत डाँक सेवा आन्तरिक १५ स्थान र वैदेशिक १२ मुलुकमा विस्तार भएको

३. समस्या, चुनौती तथा अवसरहरू:

अवसर:

- देशव्यापी सञ्जालका रूपमा रहेको हुलाक सेवाप्रति आमजनताको विश्वास रहेको सन्दर्भमा हुलाक सेवाको विविधिकरण गरी सेवाग्राहीको आवश्यकता अनुरूप सजिलैसँग सेवा प्रदान गर्न सकिने अवसर छ।
- हुलाक सेवाको सञ्जाल राष्ट्रव्यापी हुनु।

४. दीर्घकाली सोच: छिटो, छरितो र प्रभावकारी हुलाक सेवा उपलब्ध गराउने।

६. परिमाणात्मक लक्ष्यहरू:

- हालसम्म नौ वटा जिल्ला हुलाक कार्यालयहरूमा मात्र Counter Automation भएकोमा बाँकी सबैमा कार्य गर्ने,
- जिल्ला हुलाक तथा प्रमुख ईलाका हुलाक कार्यालयहरूमा टेलिसेन्टरहरूको स्थापना गर्ने

७. रणनीतिहरू:

- हुलाकलाई व्यावसायिक र आत्मनिर्भर बनाउँदै सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको व्यापक उपयोग गरी सार्वजनिक-निजी साझेदारी (PPP) को अवधारणा अनुसार कार्यसम्पादन गर्दै यसलाई स्वायत्त संस्थाको रूपमा विकास गर्ने

८. नीति तथा कार्यक्रमहरु:

- हुलाकलाई स्वायत्त संस्थाको रूपमा विकास गर्न आवश्यक कानुनी व्यवस्था मिलाइनेछ
- हुलाक सेवामा धनादेश, हुलाक बचत बैंक, द्रुत डाँक सेवा, इ-पोष्ट, इ-मनि, मनि ट्रान्सफर, फिलाटेली जस्ता सेवाहरु सञ्चालन र प्रवर्द्धन गरिनेछ।
- हुलाक सेवामा आधुनिक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग बढाउँदै सबै जिल्ला हुलाक कार्यालय र प्रमुख इलाका हुलाक कार्यालयमा टेलिसेन्टर स्थापना गर्दै जाने र जिल्ला हुलाक कार्यालयहरुमा Counter Automation गरिँदै जानेछ।
- हुलाक सेवा प्रवाहमा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी सेवा प्रदान गरिनेछ।
- हुलाक कार्यालयहरुमा भौतिक पूर्वाधार विकास र यान्त्रिकरण गरिनेछ।
- जनशक्ति विकास कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- क्षतिग्रस्त जिल्ला हुलाक कार्यालय र इलाका हुलाक कार्यालयहरुको पुनःनिर्माण र पुनःस्थापन कार्यमा शान्ति तथा पुनःनिर्माण मन्त्रालय र स्थानीय विकास मन्त्रालयसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ।

९. कार्यक्रमहरु:

हुलाक सेवा सुदृढीकरण: क्षतिग्रस्त संरचनाको पुनःनिर्माण तथा पुनःस्थापन गरी सेवा सुचारु गर्ने, हुलाक कार्यालयहरुमा टेलिसेन्टर स्थापना गर्ने, E-Post कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, जिल्ला हुलाक कार्यालयहरुमा Counter Automation गर्ने, परिवर्तित सन्दर्भमा हुलाक क्षेत्रमा आवश्यक ऐन नियम तर्जुमा र परिमार्जन गर्ने।

१०. अपेक्षित उपलब्धिहरु:

- सबै जि.हु.का. तथा प्रमुख इ.हु.का.हरुमा Tele center स्थापना हुने,
- सबै जि.हु.का.हरुमा Counter Automation हुने

११. अनुमान तथा जोखिमहरु

अनुमान: अन्तर्राष्ट्रिय हुलाक सङ्गठनसँगको सहयोगमा निरन्तरता रहने

१२. अनुमानित बजेट व्यवस्था:

क्र.सं.	कार्यक्रमहरु	रु. करोडमा	कैफियत
२.	हुलाक सेवा तर्फ (हुलाक सेवा विभाग)	२५.३५	५० लाख युपियु अनुदान पहिलो वर्ष

१३. कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन व्यवस्था:

कार्यान्वयन व्यवस्था: जिल्ला हुलाक र प्रमुख इलाका हुलाक कार्यालयहरुमा हुलाक सेवा विभाग, जिल्ला हुलाक कार्यालयहरु र स्थानीय निकायहरुसँग समन्वय गरी टेलिसेन्टरहरु स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ।

अध्याय ३७: विकेन्द्रीकरण र नेक्षपण

२. अद्यावधिक स्थितिको समीक्षा:

विकेन्द्रीकरण कार्यान्वयन कार्ययोजनालाई अघि बढाउने उद्देश्यले आ.व. ०५८/०५९ देखि तीनवटा विषयगत क्षेत्र कृषि प्रसार र पशु सेवा, प्राथमिक शिक्षा र आधारभूत स्वास्थ्य सेवाका कार्यहरु स्थानीय निकाय मार्फत सञ्चालन हुने गरी निक्षेपण भयो। हुलाक सेवा निक्षेपण गर्ने नीति रहे तापनि सो हुन सकेन।

अनुसूची ३: नीति तथा नतिजा तालिका:

३.३४ सूचना तथा सञ्चार:

उद्देश्य	रणनीति	सूचक	जानकारीको स्रोत	मुख्य कार्यक्रमहरु	अनुमान तथा जोखिमहरु
सूचना तथा संचारका विविध क्षेत्रहरुको विकास एवं प्रवर्द्धनद्वारा समावेशीकरणको अवधारणा अनुरूप देश भित्र भरपर्दो र गुणस्तरीय सूचना तथा संचार सेवा सर्वसुलभ रूपमा उपलब्ध गराई देशको समग्र आर्थिक विकासमा टेवा पुऱ्याउने।	<ul style="list-style-type: none"> सूचना तथा संचार क्षेत्रका क्षतिग्रस्त संरचनाहरुको पुननिर्माण एवं पुनस्थापना गर्ने। हुलाक सेवालार्ई सूचना तथा संचार प्रविधिको उपयोग गरी निजी क्षेत्र समेतको सहभागितामा एउटा स्वायत्त संस्थाको रूपमा विकास गर्ने। 	<ul style="list-style-type: none"> विभिन्न आर्थिक क्षेत्र एवं जीवनक विभिन्न पक्षमा सूचना प्रविधिको उपभोग र सकारात्मक प्रभाव। महशुलदरमा हुने गिरावट। 	<ul style="list-style-type: none"> सूचना तथा संचार मन्त्रालय तथा सम्बन्धित नियकायहरुका चौमासिक एवं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन। विशेष सर्वेक्षण प्रतिवेदन। स्थलगत निरीक्षण भ्रमण सूचन तथा सञ्चारका क्षेत्रमा जनताको सार्वजनिक टिप्पणी। 	<ul style="list-style-type: none"> सूचना तथा संचार क्षेत्रहरुका ध्वस्त संरचनाहरुको पुननिर्माण एवं पुनस्थापना कार्यक्रम। हुलाक सेवाको विकास, विस्तार एवं प्रवर्द्धन कार्यक्रम। 	<ul style="list-style-type: none"> शान्ति सुरक्षाको निरन्तरता। राष्ट्र विकासमा सूचना तथा संचार क्षेत्रको विकास सम्बन्धी नीतिको निरन्तरता।

परिमाण/नतिजा	नीति/कार्यनीति	सूचक	जानकारीको स्रोत	मुख्य कार्यक्रमहरु	अनुमान तथा जोखिम
क्षतिग्रस्त संरचनाहरुको पुननिर्माण र पुनस्थापना भएको हुने।	<ul style="list-style-type: none"> क्षतिग्रस्त भएका संरचनाहरुको मर्मत, सुधार तथा पुननिर्माण गर्ने, आवश्यक उपकरणहरुको जडान गर्ने। 	<ul style="list-style-type: none"> पुननिर्माण तथा पुनस्थापित भई संचालनमा आएका संरचना संख्या। आत्म सम्बन्धित 	<ul style="list-style-type: none"> सूचना तथा संचार मन्त्रालय तथा सम्बन्धित नियकायहरुका चौमासिक एवं 	<ul style="list-style-type: none"> हुलाक भवनहरुको पुननिर्माण एवं पुनस्थापना कार्यक्रम। 	<ul style="list-style-type: none"> शान्ति सुरक्षाको स्थितिको अनुकूलता स्थानीय विकास मन्त्रालय तथा शान्ति तथा

	<ul style="list-style-type: none"> • क्षतिग्रस्त संरचनाहरूको पुननिर्माण एवं पुनर्सथापना कार्यमा स्थानीय विकास मन्त्रालय र शान्ति तथा पुननिर्माण मन्त्रालयसँग आवश्यक समन्वय गर्ने। 	<p>निकायहरूसँगको समन्वयको प्रभावकारिता</p>	<p>वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन।</p> <ul style="list-style-type: none"> • विशेष सर्वेक्षण प्रतिवेदन। • स्थलगत निरीक्षण भ्रमण 		<p>पुनस्थापना मन्त्रालयसँगको प्रभावकारी समन्वय</p> <ul style="list-style-type: none"> • आवश्यक बजेटको समयमा उपलब्धता
छिटो छरितो र स्तरीय हुलाक सेवा सर्वसुलभ हुने।	<ul style="list-style-type: none"> • हुलाकलाई स्वायत्त संस्थाको रूपमा विकास गर्न आवश्यक कानुनी व्यवस्था गर्ने • हुलाक सेवामा धनादेश, हुलाक बचत बैंक, द्रुत डाँक सेवा, इ-पोष्ट, इ-मनी ट्रान्सफर फिलाटेलीजस्ता सेवाहरू सञ्चालन र प्रवर्द्धन गर्ने • हुलाक सेवामा आधुनिक सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग बढाउँदै सबै जि.हु.का. र प्रमुख इ.हु.का.मा Telecenter स्थापना गर्ने। त्यस्तै सबै जि.हु.का.मा Counter Automation गर्ने। • हुलाक सेवा प्रवाहमा निजी क्षेत्रसँग सहकार्य गरी सेवा प्रदान गर्ने। • हुलाक कार्यालयहरूमा भौतिक पूर्वाधार विकास र यान्त्रीकरण गर्ने • जनशक्ति विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> • निजी क्षेत्रको सहभागिता • हुलाकलाई स्वायत्त संस्थाको रूपमा विकासको लागि आवश्यक कानूनको तर्जुमा। • धनादेश, हुलाक बैंक, द्रुत डाँक सेवा, ई-पोष्ट, ई-मनी ट्रान्सफर जस्ता सेवाहरूको संचालन र उपभोग। • टेलिसेन्टरहरूको स्थापना संख्या। • जि.हु.का.हरूमा काउण्टर अटोमेशनको संख्या 	<ul style="list-style-type: none"> • सूचना तथा संचार मन्त्रालय तथा सम्बन्धित निकायहरूका चौमासिक एवं वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन। • विशेष सर्वेक्षण प्रतिवेदन। • स्थलगत निरीक्षण भ्रमण 	<ul style="list-style-type: none"> • थप १० वटा जिल्ला हुलाक निर्माणको लागि जग्गा खरिद हुने। • थप ६ वटा जि.हु.का. र १५ वटा इ.हु.का.को नयाँ भवन निर्माण गर्ने। • प्रमुख हुलाक कार्यालयहरूमा Counter Automation गर्ने। • हुलाक बचत बैंकको Software निर्माण गर्ने। • डाँक परिवहनलाई सुलभ गर्न सवारी साधन खरिद गर्ने। • हुलाक सेवालाई आधुनिकीकरण र यान्त्रीकरण गर्ने • E-Post को संचालन र Telecenter स्थापना गर्ने 	<ul style="list-style-type: none"> • निजी क्षेत्रको सहभागिता हुने • समयमा आवश्यक बजेट उपलब्ध हुने • शान्ति सुरक्षाको स्थितिको अनुकूलता • अन्तर्राष्ट्रिय हुलाक संगठनहरूको सहयोगको निरन्तरता